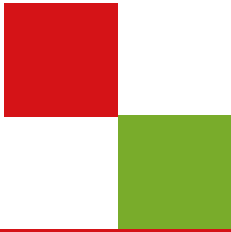

Ystads kommun

Prövning av barnets bästa

RIKTLINJE

Aktiverande - Vad vi vill uppnå

Program

Är vägledande och beskriver önskvärd utveckling av verksamheten.

Strategi

Utgör grund för prioritering och beskriver hur kommunen ska uppnå uppsatta mål inom ett område.

Plan

Konkreta mål och åtgärder och svarar på vad, vem, när och hur.

Normerande - hur vi ska tänka och göra

Förhållningssätt

Vägleder och klargör Ystads kommuns övergripande syn och inställning till något.

Riktlinje

Säkerställer ett korrekt agerande och god kvalitet vid handläggning och utförande.

Rutin

Anger hur en fråga ska hanteras eller hur ett uppdrag ska verkställas.

Övrig dokumentinformation

Dokumentet gäller för	Samtliga nämnder och bolag
Gäller fr o m – t o m	2023-06-01 - tillsvidare
Fastställd av	Kommunstyrelsen 31 maj 2023 paragraf 113
För revidering ansvarar	Kommunstyrelsen
Ärendenummer	KS 2022/115
Ansvarig för uppdatering	Kommunstyrelsen, Kvalitetsstrateg

Innehåll

Inledning	4
Att beakta och bedöma barnets bästa	4
Ystads kommuns barnrättsarbete	5
Syfte och omfattning.....	6
Då ska en prövning genomföras	6
Bedömning av påverkansgrad för barn.....	6
Ärendet/åtgärden är uppenbart för barnets bästa	7
Ärendet/åtgärden påverkar barn till stor del.....	7
Ärendet/åtgärden påverkar barn till liten del	8
Ärendet/åtgärden påverkar inte barn	9
Ansvar.....	9
Bilaga 1	11
Hantering av ärendetyper som inte bedöms påverka barn.....	11
Bilaga 2	12
Hantering av ärendetyper som bedöms påverka barn	12
Bilaga 3	14
Mall Ärendet/åtgärden påverkar barn till stor del	14
Bilaga 4	16
Mall Ärendet/åtgärden påverkar barn till liten del.....	16
Bilaga 5	17
Sammanfattning av artiklarna i Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter – Barnkonventionen ...	17

Inledning

FN:s konvention om barnets rättigheter är svensk lag sedan den 1 januari 2020. Beslutet innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Lagen har som syfte att tydliggöra barnets roll som rättssubjekt med egna specifika rättigheter. FN-kommittén för barnets rättigheter menar att barnets bästa är:

- En materiell rättighet: det vill säga att barnet har rätt att få sitt bästa bedömt och beaktat i första hand när olika intressen vägs mot varandra.
- En rättslig tolkningsprincip: om det finns fler tolkningsmöjligheter ska den tolkning väljas som mest verkningsfullt tillgodoser barnets bästa.
- Ett tillvägagångssätt: beslutsprocessen ska innehålla såväl positiva som negativa konsekvenser för barnet och av beslutsmotiveringen ska det framgå hur hänsyn tagits till barnets bästa.

Att beakta och bedöma barnets bästa

När konventionen arbetades fram menade världssamfundet att barn var en särskilt sårbar grupp med begränsade möjligheter att vara en del av den demokratiska processen. Därför, menade man, är det särskilt viktigt att analysera konsekvenserna av beslut som rör barn ”Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.” (Art 3, Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter).

Begreppet barnets bästa är dynamiskt och innebörden måste avgöras från fall till fall. Vad som bedöms vara barnets bästa ska väga tungt i beslutsfattandet och i övervägande av olika alternativ. En bedömning ska vara rättssäker och själva beslutsmotiveringarna ska visa att uttrycklig hänsyn tagits till barnets bästa. Bevisbördan på att hänsyn tagits till barnets bästa ligger på beslutsfattarna.

En vuxen persons subjektiva tyckande eller bedömning av barnets bästa ska inte få företräde framför rättigheterna i Barnkonventionen. Det kan aldrig vara en enskild persons tyckande som är avgörande för vad ett beslut grundat i barnets bästa kommer att vara. Detta kräver en konkret process och ett beslutsunderlag som kan redovisas i efterhand, därför ska en prövning av barns bästa genomföras.

Konventionen om barnets rättigheter säger inte att barns intressen alltid ska vara totalt utslagsgivande vid beslutsfattandet eller planering. Annan hänsyn och andra avvägningar kan också vara av vikt och nödvändiga. Intressekonflikter som uppstår ska lösas genom rimliga avvägningar.

Vad är en prövning av barnets bästa?

I en prövning ingår alltid att analysera konsekvenserna som ett beslut eller en åtgärd kan få för det barn eller den gruppen av barn som berörs av ärendet eller beslutet. Detta kan beskrivas som att ”tänka efter före” i en strukturerad form. Ibland krävs omfattande analyser, ibland räcker det med något enkelt och kortfattat. En tumregel är: Ju mer en fråga berör barn, desto mer grundligt bör en prövning av barnets bästa göras.

En prövning av barnets bästa är tänkt att vara ett underlag för beslut som fattas i frågor som direkt eller indirekt rör barn. Prövningen sker i två steg. Först genomförs en bedömning som visar vad som är barnets bästa i en viss fråga. Det andra steget är beslutet, prioriteringen, där barnets rättigheter och intressen ska väga tungt. Om det som bedöms vara bäst för barnet inte kan genomföras ska kompenserande åtgärder övervägas på kort och på lång sikt.

För vilket barn?

Prövningen gäller det enskilda barnet, barn som grupp och gruppen barn. Det innebär att varje enskilt barn har rätt att få sitt bästa utrett och beaktat. När det gäller barn som grupp kan prövningen till exempel gälla en viss grupp barn på en förskola, barn som är födda ett speciellt år, barn som tillhör en viss vårdcentral, de barn som bor i ett visst hus, barn som utövar en viss sport eller har en viss sjukdom. Ett barn är, i enlighet med barnkonventionens artiklar 1 och 2, alla personer under 18 år utan åtskillnad av något slag.

Ystads kommuns barnrättsarbete

Ystad ska vara en kommun där alla barn och unga ska kunna växa upp under trygga och jämlika förhållanden. Att i kommunen anamma ett barnrättsperspektiv handlar om såväl attityder och kunskap som arbetssätt. Det speglar synen på barn som fullvärdiga medborgare och kompetenta individer som ska mötas med respekt i alla sammanhang. Genom Backa barnet arbetar Ystads kommun systematiskt med att få barnets rättigheter att genomsyra verksamheter och service samt ge varje enskilt barn möjlighet och stöd i att kunna utöva sina rättigheter.

Kommunfullmäktige antog 2018 Barnets Bästa - Plan för att stärka barns rättigheter i Ystads kommun. I denna lyfts tre lokalt prioriterade områden fram.

- Beslutsfattare, relevanta yrkesgrupper, barn och vårdnadshavare har kunskap om Barnets rättigheter
- Ystads kommuns mål och styrdokument har ett tydligt barnrättsperspektiv
- Ystads kommuns verksamheter ska stärka barnets rättigheter genom samverkan

Dessa områden ska ligga till grund för prioriteringar och avgränsningar i nämndernas arbete för att uppnå kommunfullmäktiges övergripande mål utifrån ett barnrättsperspektiv.

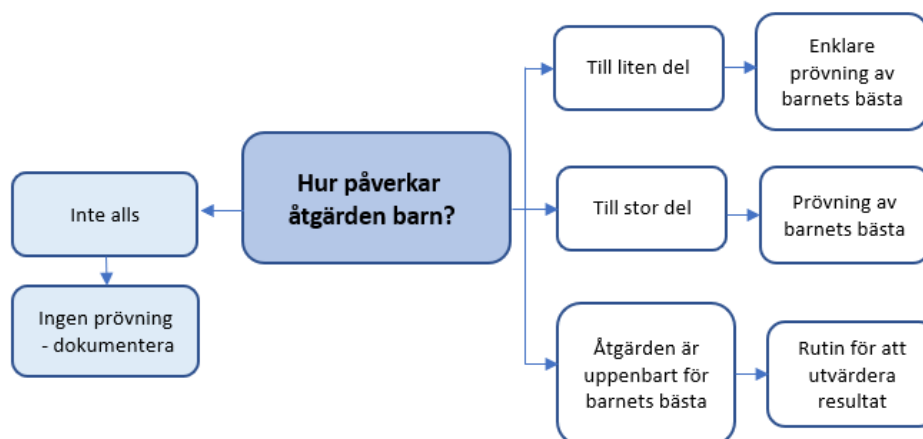
Syfte och omfattning

Beslutsfattare på politisk och förvaltningsnivå i Ystads kommun ska ges de bästa förutsättningar att fatta beslut utifrån barnets bästa.

En prövning av barnets bästa ska genomföras vid de beslutsprocesser som innebär åtgärder som påverkar barn direkt eller indirekt. Riktlinjen avser politiska beslut samt förvaltningarnas beslut vid olika åtgärder exempelvis framtagande av styrande dokument, årlig budget och förändringar i organisationen.

Då ska en prövning genomföras

Ju tidigare i beslutsprocesserna frågan ställs om ärendet berör barn desto bättre. Vid större beslut av mer ”verksamhetsplaneringskaraktär” är det lämpligt att inför processens start ställa sig frågan; Hur påverkar åtgärden/ärendet barn? Hur omfattande prövningen bör vara beror på i hur stor utsträckning beslutet påverkar barn.

Bedömning av påverkansgrad för barn

När arbetet inför beslut (politiskt ärende eller åtgärd i förvaltning) påbörjas ska det göras en bedömning av i vilken grad beslutet i fråga kommer att påverka barn.

Frågeställningar för att bedöma påverkansgrad för barn

Beskriv ärendet/åtgärden utifrån ett barnrättsperspektiv och avgör utifrån nedanstående i vilken utsträckning barn berörs.

1. Om ärendet eller åtgärden bedöms uppenbart vara för barnets bästa ska ingen prövning göras men åtgärden ska dokumenteras och resultatet/effekterna för barn utvärderas utifrån rättigheterna.

2. Då ett eller flera barn till stor del påverkas av ärendet/åtgärden behöver en prövning av barnets bästa genomföras.
3. Om ett ärende påverkar barn till liten del, exempelvis en mindre grupp barn eller är en mindre förändring, ska en enklare prövning genomföras.
4. I ärenden som uppenbart inte påverkar barn ska bedömning och prövning inte genomföras (se bilaga 1)

Ansvar

Vem som gör bedömningen av påverkansgrad är upp till varje förvaltning att besluta. Om svarstiden är kort och bedömningen är att en prövning ska genomföras bör presidiet möjliggöra förlängning av ärendets svarstid.

Ärendet/åtgärden är uppenbart för barnets bästa

Om ärendet eller åtgärden bedöms uppenbart vara för barnets bästa ska effekterna för barn utvärderas utifrån rättigheterna.

- I politiska ärenden ska det i bedömningen av påverkansgrad framgå på vilket sätt beslutet är uppenbart för barnets bästa. Det är därefter av vikt att utförandet sker i enlighet med barnets rättigheter.
- I förvaltningsåtgärder ska det i bedömningen av påverkansgrad framgå på vilket sätt beslutet är uppenbart för barnets bästa. Det är därefter av vikt att utförandet sker i enlighet med barnets rättigheter.

Ansvar och dokumentation

Effekterna för berörda barn utifrån rättigheterna i de ärenden/åtgärder som bedömts vara uppenbart för barnets bästa ska dokumenteras och årligen summeras i ordinarie uppföljningsprocess i stratsys.

Ärendet/åtgärden påverkar barn till stor del

Då ett eller flera barn till stor del påverkas av ärendet/åtgärden och då ett beslut ska fattas behöver en prövning av barnets bästa genomföras. Mall för detta finns i Bilaga 2 samt i ärendehanteringssystemet (Evolution). Prövningen ska ge en objektiv bedömning av vad som är barnets bästa kopplat till det specifika ärendet/åtgärden. Prövningen är en analys där man utifrån lagstiftning, barnkonventionens artiklar, rådande praxis och barns röst

analyserar och dokumenterar hur beslutet stämmer överens med barns rättigheter samt vilka konsekvenser det medför för berörda barn.

En prövning av barnets bästa kan innebära en intresseavvägning där andra intressen och lagstiftningar hamnar i konflikt med barnets bästa.

Frågeställningar i prövning av barnets bästa

Med utgångspunkt i frågan som ska utredas ska en prövning av barnets bästa innehålla följande underlag:

- Vilken lagstiftning reglerar frågan som ska prövas?
- Vilka artiklar i barnkonventionen ska beaktas?
- Hur har andra gjort, vilka beslut har fattats tidigare?
- Vad säger forskning/teori och beprövad erfarenhet inom området och vilken forskning har använts?
- Vilka synpunkter har berörda barn?
- Vad är barnets bästa i ärendet enligt den sammanlagda bedömningen?
- Vilka kompensatoriska åtgärder genomförs om ärendet inte är i linje med barnets bästa?

När sammanställningen är gjord ska en rekommendation göras om vad som är barnets bästa i den aktuella frågan. Efter det ska en prioritering göras om hur tungt barnets bästa ska väga. I de fall barnets bästa inte kan prioriteras ska kompensatoriska åtgärder på lång och på kort sikt övervägas.

Ansvar och dokumentation

Politiskt ärende: Handläggare till ärendet ansvarar för att prövningen genomförs enligt mall och dokumenteras i Evolution. Prövningen ska påbörjas när handläggare tilldelas ärendet och ska beaktas i förslaget till beslut. Handläggare ansvarar även för att återkoppling sker till barn och unga.

Förvaltningsbeslut: Ansvarig för åtgärden ansvarar för att prövningen genomförs enligt mall och dokumenteras. Prövningen ska påbörjas när ansvarig för åtgärden utsetts och ska beaktas i förslaget till beslut. Ansvarig för åtgärden ansvarar även för att återkoppling sker till barn och unga.

Ärendet/åtgärden påverkar barn till liten del

Om ett ärende påverkar barn till liten del, exempelvis en mindre grupp barn eller är en mindre förändring, ska en enklare prövning genomföras. Mall för detta finns i Bilaga 3 samt i ärendehanteringssystemet (Evolution).

En enklare prövning av barnets bästa är en beskrivning där man utifrån de fyra grundprinciperna analyserar och dokumenterar hur beslutet stämmer överens med barns rättigheter samt vilka konsekvenser det medför för berörda barn.

Frågeställningar i enklare prövning av barnets bästa

- Beskriv ärendet som ska prövas
- Vilka artiklar (utöver huvudprinciperna) är aktuella?
- Vilka barn berörs? Hur beaktas barns lika värde och hur säkerställs att inget barn diskrimineras (artikel 2)
- Beskriv på vilket sätt hänsyn tas till barnens rätt till liv, utveckling och bästa uppnåeliga hälsa? (artikel 6)
- På vilket sätt har barn varit delaktiga? (artikel 12)
- Innebär ärendet vid en samlad bedömning att barnets bästa i första hand beaktas? (artikel 3)

Ansvar och dokumentation

Politiskt ärende: Handläggare till ärendet ansvarar för att prövningen genomförs enligt mall och dokumenteras i Evolution. Prövningen ska påbörjas när handläggare tilldelas ärendet och ska beaktas i förslaget till beslut. Handläggare ansvarar även för att återkoppling sker till barn och unga.

Förvaltningsbeslut: Ansvarig för åtgärden ansvarar för att prövningen genomförs enligt mall och dokumenteras. Prövningen ska påbörjas när ansvarig för åtgärden utsetts och ska beaktas i förslaget till beslut. Ansvarig för åtgärden ansvarar även för att återkoppling sker till barn och unga.

Ärendet/åtgärden påverkar inte barn

I de ärenden/åtgärder som bedömts inte påverka barn (bilaga 1) görs ingen prövning.

Ansvar och dokumentation

Politiskt ärende: Ansvarig enligt delegationsordning som bedömt påverkansgrad dokumenterar beskrivningen av ärendet utifrån ett barnrättsperspektiv i Evolution.

Ansvar

Ystads kommun har ett ansvar att säkerställa barnrättsbaserade beslutsunderlag och barnrättsbaserad planering i de verksamheter och ärenden som berör barn direkt eller indirekt, exempelvis; medborgare, elev, brukare och anhörig. De som fattar beslut som rör barn har en stark rättslig skyldighet att beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

Förvaltningschef ansvarar för att tillämpa riktlinjen inför beslut inom det egna ansvars- och befogenhetsområdet, samt ansvarar för att riktlinjen är känd och tillämpas i verksamheten. Förvaltningschef ska säkerställa att det finns barnrättslig kompetens inom verksamheterna och ta hjälp av sakkunniga om det är oklart.

Chefer ska tillämpa riktlinjen i relevanta beslutsprocesser, inom det egna ansvars- och befogenhetsområdet.

Chefer ansvarar för:

- att initiera prövningar av barnets bästa utifrån gällande lagstiftning och att hantera de åtgärder som behöver genomföras utifrån resultatet. Det är av vikt att ansvarig chef har befogenheter och ansvar att genomföra åtgärder inom frågan för att en prövning ska kunna initieras.
- att involvera och informera andra verksamheter om prövningen påverkar fler verksamheter.
- att se över redan fastställda beslut/riktlinjer som berör barn direkt eller indirekt och i efterhand komplettera med en prövning av barnets bästa, om det bedöms behövas.
- att säkerställa att medarbetare har tillräcklig kompetens och tid/resurser för att göra prövningar i ordinarie arbete.

Medarbetare med ansvar för handläggning/administration inför beslut ansvarar för att tillämpa denna riktlinje. Medarbetaren ska även uppmärksamma och belysa då ett behov av prövning uppstår samt påtala behov av kunskapsstöd.

Förtroendevalda i nämnd/ kommunstyrelse/kommunfullmäktige har vid politiska beslut ansvar för den andra delen i prövningen. Denna del innebär att beakta, fatta beslut och göra prioriteringar där barnets rättigheter och intressen ska väga tungt.

Bilaga 1

Hantering av ärendetyper som inte bedöms påverka barn

Följande ärendetyper bedöms inte påverka barn och bedömning av påverkansgrad och prövning av barnets bästa behöver därför inte göras.

- Inledningspunkter såsom; upprop, val av justerare, justering av dagordning/ändring av föredragningslista, flytt av sammanträdesdatum
- Redovisningsärenden
- Informationsärenden
- Övrigt
- Attest rätt
- Årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöprogram
- Val av kontaktpolitiker
- Delegationsordning/delegationsbeslut
- Remissvar, saknas det ett barnrättsperspektiv i ärendet bör det lämnas in som synpunkt i remissvaret
- Ledamotsinitiativ, om ärendet är av informativ karaktär och beslutet liknas vi en informationspunkt.
- Ekonomiska redovisningar som sker månadsvis till nämnd
- Delårsrapport tertial 1
- Uppföljning och redovisning av intern kontroll
- Komplex teknisk infrastruktur

Bilaga 2

Hantering av ärendetyper som bedöms påverka barn

De ärenden som behandlas i politiska instanser kan vara av olika slag och bedömning görs från ärende till ärende. Några återkommande ärendetyper är dock särskilt prioriterade att pröva utifrån ett barnrättsperspektiv.

- **Utredningsuppdrag** är högt prioriterade för att på ett tidigt stadium komma in med ett barnrättsperspektiv.
- **Planer (översiktsplaner, detaljplaner och motsvarande)** är högt prioriterade för att på ett tidigt stadium komma in med ett barnrättsperspektiv.
- **Styrdokument (aktiverande och normerande)** är högt prioriterade för att på ett tidigt stadium komma in med ett barnrättsperspektiv.
- **Årsredovisningar** bör inte hanteras som övriga redovisningar som sker löpande. I årsredovisningen bör det tydligt framgå hur barns rättigheter har tillgodosetts och hur rättigheterna har genomförts arbetet i resp. nämnd.
- **Delårsrapport tertial 2**, Då måluppfyllnad följs upp i delårsrapport tertial 2 bör det framgå hur barnets rättigheter har tillgodosetts utifrån arbetet i resp. nämnd.
- **Budget och Internbudget**, Budgeten är det viktigaste verktyget för att kunna leva upp till artikel 4 i barnkonventionen som ställer krav på att staten, myndigheter och kommuner prioriterar tillräckligt med resurser till barn och unga så att uppställda mål kan uppfyllas. I budgeten syns prioriteringar mellan olika behov, om åtgärder vidtas och på vilket sätt de följer upp och redovisar resultatet. I nämndernas internbudgetar bör barns rättigheter synliggöras kopplat till de prioriteringar som görs. Påverkan/konsekvenser för barn utifrån rättigheterna följs upp i budgetuppföljning.
- **Yttrande**, vid yttrande gällande motioner, Ystadsförslag eller liknande som bedöms beröra barn ska en prövning av barnets bästa göras. Då det är flera parter som ska yttra sig ska yttrandeinstanserna gemensamt pröva barnets bästa.
- **Ledamotsinitiativ**, om ärendet är av den karaktär att beslut fattas, ska påverkansgrad i ärendet bedömas och prövning göras.
- **Försäljning av fastigheter**, utifrån vilken fastighet som berörs ska påverkansgrad i ärendet bedömas och prövning göras.
- **Individärende gällande barn**, i individärenden som ska beslutas i nämnd prövas redan barnets bästa i tillräcklig utsträckning vilket ska framgå i befintliga utredningar/kartläggningar som biläggs ärendet.
- **Svar på granskning**, utifrån granskningens syfte ska påverkansgrad bedömas och prövning göras.

- **Beställningar**, vid beställningar ligger ansvaret att bedöma påverkansgrad hos beställaren. Om bedömningen är att en prövning ska göras och kompetens gällande sakfrågan finns hos utföraren bör en gemensam prövning göras.
- **Antagande av intern kontroll**, om den risk- och konsekvensanalys som ligger till grund för intern kontroll samt de åtgärder som föreslås bedöms beröra barn ska en prövning av barnets bästa göras.
- **Ärenden som rör:**
 - Trafik- och kollektivtrafik
 - Bygglov gällande förskola, skola och fritidsverksamhet
 - Enkelt avhjälpna hinder
 - Rekreation och grönska
 - Förskole-, skol- och lekmiljöer

Bilaga 3

Mall Ärendet/åtgärden påverkar barn till stor del

Med utgångspunkt i frågan som ska utredas ska en prövning av barnets bästa innehålla följande underlag:

- **Vilken lagstiftning reglerar frågan som ska prövas?**
Prövningen börjar med att se över vilken eller vilka lagar som är aktuella för frågan som ska prövas.
- **Vilka artiklar i barnkonventionen ska beaktas?**
Det andra steget är att undersöka vilka artiklar i konventionen som är aktuella för frågan som prövas. De fyra grundläggande principerna (artikel 2, 3, 6, 12) ska alltid övervägas.
- **Hur har andra gjort, vilka beslut har fattats tidigare?**
Det tredje steget rör vilken praxis som tillämpas inom området som ska prövas. Hur gör andra, vilka beslut har fattats tidigare, finns det vägledande beslut eller domar?
- **Vad säger forskning/teori och beprövad erfarenhet inom området och vilken forskning har använts?**
Det fjärde steget handlar om att leta efter forskning och erfarenhet inom området. Ibland finns forskning som pekar åt olika håll och det är därför viktigt att motivera vilken forskning som väljs. Finns erfarenhet gällande metoder som är prövade av andra och vad som framkommit då. Hur tänker de som arbetar med området?
- **Vilka synpunkter har berörda barn?**
I detta steg ska barnets/barnens synpunkter framträda. Barns synpunkter kan framföras av en företrädare och då är det viktigt att den personen verkligen framför det barnen uttrycker och inte lämnar sina egna synpunkter.
- **Vad är barnets bästa i ärendet enligt den sammanlagda bedömningen?**
Här sammanställs och beskrivs vad som utifrån ovanstående bedöms vara barnets bästa.
- **Vilka kompensatoriska åtgärder genomförs om ärendet inte är i linje med barnets bästa?**
I prövningen kan det framgå att det finns intressekonflikter som kan leda till att barnets bästa inte kan tillgodoses i beslutet. I dessa fall ska den som fattar beslutet identifiera kompensatoriska åtgärder som kan vidtas för att väga upp detta.
- När sammanställningen är gjord ska en rekommendation göras om vad som är barnets bästa i den aktuella frågan. Efter det ska en prioritering göras om hur tungt barnets bästa ska väga. I de fall barnets bästa inte

kan prioriteras ska kompenserande åtgärder på lång och på kort sikt övervägas.

Det ska framgå hur tungt barnets bästa väger mot andra intressen samt om förslaget till beslut är i enlighet med barnets bästa eller inte. I de fall där beslut fattas med hänsyn till andra intressen än barnets bästa behöver du motivera varför samt beskriva vilka kompensatoriska åtgärder som kommer att vidtas. Hur tungt barnets bästa ska väga måste bedömas från ärende till ärenden

Bilaga 4

Mall Ärendet/åtgärden påverkar barn till liten del

- **Beskriv ärendet som ska prövas**
Kort beskrivning av ärendet och berörd verksamhet relaterat till barn
- **Vilka artiklar (utöver huvudprinciperna) är aktuella?**
Ange kort vilka/ Inga, beskriv varför
- **Vilka barn berörs? Hur beaktas barns lika värde och hur säkerställs att inget barn diskrimineras (artikel 2)**
Beskriv hur alla barns lika värde tillgodoses och hur inget barn blivit diskriminerats på grund av barnets, dess föräldrars eller vårdnadshavares bakgrund, hudfärg, kön, sexuella läggning, språk, religion, åsikter, sociala ursprung eller funktionsnedsättning.
- **Beskriv på vilket sätt hänsyn tas till barnens rätt till liv, utveckling och bästa uppnåeliga hälsa? (artikel 6)**
Beskriv på vilket sätt, beskriv vilken/vilka aspekter som varit särskilt relevanta att ta hänsyn till och hur det gjorts
- **På vilket sätt har barn varit delaktiga? (artikel 12)**
Beskriv hur barn varit delaktiga, hur många och vilka barn? Om barnen inte varit delaktiga, förklara varför! Har barnets rätt till åldersanpassad information tillgodosetts?
- **Innebär ärendet vid en samlad bedömning att barnets bästa i första hand beaktas? (artikel 3)**
Ja, beskriv på vilket sätt
Nej, motivera varför och ange kompensatorisk åtgärd.

Bilaga 5

Sammanfattning av artiklarna i Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter – Barnkonventionen

Barnkonventionen listar barns rättigheter inom olika områden och innehåller 54 artiklar. Av dessa räknas fyra artiklar (artikel 2, 3, 6 och 12) som grundprinciper. Det betyder att de är vägledande och sammanfattar helheten i barnkonventionen.

Nedan listas en sammanfattning av artiklarna hämtade från UNICEF. Artiklarna i sin helhet går att läsa i Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter på Riksdagens hemsida eller på unicef.se/barnkonventionen.

- 1 Som barn räknas varje människa under 18 år.
- 2 Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.
- 3 Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare och har analyserats mer än något annat begrepp i barnkonventionen. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.
- 4 Varje stat ska ta ansvar för och nyttja sina resurser till fullo för att uppfylla barns rättigheter. Där det behövs ska stater samarbeta internationellt.
- 5 Barnets föräldrar eller annan vårdnadshavare ansvarar för barnets uppfostran och utveckling. De ska också stötta barnet i att få sina rättigheter uppfyllda.
- 6 Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Artikeln handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.
- 7 Barn har rätt till ett eget namn och ett medborgarskap. Barnet har rätt, så långt det är möjligt, att få veta vilka dess föräldrar är och få deras omvårdnad.
- 8 Barn har rätt till sin identitet, sitt medborgarskap, sitt namn och sina släktförhållanden.
- 9 Barn ska inte skiljas från sina föräldrar, utom när det är nödvändigt för barnets bästa.
- 10 Barn har rätt att återförenas med sin familj om familjen splittrats.

11 Varje stat ska bekämpa olovligt bortförande och kvar hållande av barn i utlandet.¹² Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

12 – Barn har rätt bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som rör barnet. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

13 Barn har rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter, med respekt för andra personers rättigheter.

14 Barn har rätt att utöva vilken religion de vill, eller ingen alls.

15 Barn har rätt att delta i föreningar och fredliga sammankomster.

16 Barn har rätt till ett privatliv.

17 Barn har rätt att få tillgång till information via till exempel internet, radio och tv. Staten ska uppmuntra att det skapas material som är av värde för barn och som inte är skadligt.

18 Barnets föräldrar eller vårdnadshavare, har gemensamt huvudansvar för barnets uppfostran och utveckling, med statens stöd.

19 Barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller

försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp.

20 Barn som av olika anledningar inte kan bo kvar i sin hemmiljö har rätt till skydd och stöd från staten, samt rätt till ett alternativt hem.

21 Vid adoption ska staten säkerställa att största vikt ges till vad som bedöms vara barnets bästa.

22 Barn på flykt har rätt till skydd, och hjälp att spåra och hitta sina föräldrar eller andra familjemedlemmar.

23 Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett full värdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället.²⁴ Barn har rätt till bästa möjliga hälsa, tillgång till hälso- och sjukvård samt till rehabilitering. Traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa ska avskaffas.

25 Varje stat ska regelbundet se till att ett barn som är omhändertaget av myndigheter behandlas väl.

26 Barn har rätt till social trygghet samt till statligt stöd, ifall föräldrar eller annan vårdnadshavare saknar tillräckliga resurser.

27 Barn har rätt till skälig levnadsstandard, till exempel bostad, kläder och mat.

28 Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla.

29 Skolan ska hjälpa barnet att utvecklas och lära barnet om mänskliga rättigheter.

- 30 Barn som tillhör etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, eller som tillhör ett urfolk, har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion.
- 31 Barn har rätt till lek, vila och fritid.
- 32 Barn har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande och mot arbete som är skadligt eller som hindrar barnets skolgång.
- 33 Barn ska skyddas från narkotika.
- 34 Barn ska skyddas från alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp.
- 35 Varje stat ska förhindra bortförande och försäljning av, eller handel med, barn.
- 36 Varje stat ska skydda barn från alla andra former av utnyttjande som kan skada barnet.
- 37 Barn ska inte utsättas för tortyr, annan grym behandling, bestraffning eller dödsstraff. Frihetsberövande av ett barn ska ske i enlighet med lag och får endast användas som en sista utväg och för kortast lämpliga tid.
- 38 Varje stat ska säkerställa skydd och omvårdnad av barn som berörs av en väpnad konflikt.
- 43–54 Regler om hur barnkonventionen följs upp och vad stater ska göra för att följa den.
- 39 Barn som har utsatts för vanvård, utnyttjande, över grepp, tortyr eller väpnade konflikter har rätt till rehabilitering och social återanpassning.
- 40 Barn som anklagas för brott, eller har blivit dömt för en straffbar handling, har rätt att behandlas rättvist och respektfullt, få juridiskt stöd samt återanpassas i samhället.
- 41 Om det finns bestämmelser i en stat, som går längre för barns rättigheter än innehållet i barnkonventionen, gäller de bestämmelserna.
- 42 Varje stat ska göra barnkonventionen allmänt känd bland både vuxna och barn.